

176.

Na osnovu člana 95 tačke 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O BEZBJEDNOSTI HRANE

("Sl. list Crne Gore", br. 14/07 od 21.12.2007, 40/11 od 08.08.2011)

Proglašavam Zakon o bezbjednosti hrane, koji je donijela Skupština Crne Gore na drugoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2007. godini, dana 29. novembra 2007. godine.

Broj: 01-1424/2

Podgorica, 14. decembra 2007. godine

Predsjednik Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

ZAKON

O BEZBJEDNOSTI HRANE

I. OPŠTE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se osnove i načela za obezbjeđenje visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite interesa potrošača i zahtjevi u oblasti proizvodnje i prometa bezbjedne hrane i hrane za životinje.

Ovaj zakon zasniva se na načelu pouzdanog, naučno utemeljenog i efikasnog sprovođenja postupaka u izboru i preduzimanju mjera u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje, primjerenih zahtjevima iz oblasti zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja bilja i zaštite životne sredine.

Primjena zakona

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na sve faze proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- primarnu proizvodnju hrane ili hrane za životinje za sopstvenu upotrebu u domaćinstvu;
- pripremu, rukovanje ili skladištenje hrane koja služi za sopstvenu upotrebu u domaćinstvu ili hrane za životinje koje služe za proizvodnju hrane za sopstvenu upotrebu u domaćinstvu;
- neposredno snabdijevanje potrošača malim količinama primarnih proizvoda;
- hranu za životinje koje ne služe za proizvodnju hrane.

Načelo slobodne trgovine

Član 3

Ovaj zakon primjenjuje se u skladu sa principima slobodne trgovine, uz obezbjeđenje visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi.

Pojam hrane

Član 4

Hranom, u smislu ovog zakona, smatra se svaka supstanca ili proizvod, prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen koji je namijenjen za ishranu ljudi ili se može očekivati da će se koristiti za ishranu ljudi.

Hrana iz stava 1 ovog člana obuhvata i vodu:

- koja služi za javno vodosnabdijevanje kao voda za piće;
- koja se koristi, odnosno ugrađuje u hranu tokom njene proizvodnje, pripreme ili obrade;
- flaširanu ili na drugi način upakovanu vodu, stonu, izvorsku ili mineralnu vodu.

Hrana iz stava 1 ovog člana obuhvata i pića, supstance koje se ugrađuju u hranu tokom proizvodnje, pripreme ili obrade, žvakaće gume kao i suplemente i hranu mineralnog porijekla.

Hranom, u smislu ovog zakona, ne smatraju se:

- a) hrana za životinje;
- b) žive životinje, osim ako nijesu namijenjene za stavljanje u promet radi ishrane ljudi;
- c) biljke prije žetve, berbe ili ubiranja plodova;
- d) lijekovi i medicinski proizvodi;
- e) kozmetički proizvodi;
- f) duvan i duvanski proizvodi;
- g) narkotici ili psihotropne supstance;
- h) rezidue i kontaminanti.

Podjela hrane

Član 5

Hrana se prema porijeklu dijeli na:

- hranu životinjskog porijekla;
- hranu biljnog porijekla;
- kombinovanu hranu koja sadrži proizvode biljnog porijekla i prerađene proizvode životinjskog porijekla (u daljem tekstu: kombinovana hrana);
- ostalu hranu.

Značenje izraza

Član 6

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) poslovanje s hranom ili hranom za životinje je profitabilna ili neprofitabilna djelatnost, javna ili privatna, koja se obavlja u svim fazama proizvodnje, prerade, obrade, dorade, ambalažiranja, preambalažiranja, pakovanja, skladištenja, prevoza ili distribucije hrane ili hrane za životinje;
- 2) subjekat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje je privredno društvo, drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje je odgovorno za sprovođenje i izvršavanje utvrđenih zahtjeva radi obezbjeđenja bezbjednosti hrane ili hrane za životinje u okviru djelatnosti koju obavlja;
- 3) hrana za životinje je supstanca ili proizvod biljnog ili životinjskog porijekla, uključujući i aditive prerađene, djelimično prerađene ili neprerađene, namijenjene za peroralnu ishranu životinja;
- 4) prodaja na malo je :
 - rukovanje hranom, odnosno njena obrada, priprema, skladištenje i posluživanje na mjestu prodaje ili isporuke krajnjem potrošaču u ugostiteljskim objektima, u objektima kolektivne i javne ishrane i catering;
 - prodaja krajnjem potrošaču u prodavnicama, supermarketima, megamarketima i drugim prodajnim objektima u pojedinačnim deklarisanim pakovanjima;
- 5) prodaja na veliko je postupak rukovanja hranom ili hranom za životinje koji obuhvata preuzimanje, sortiranje, čuvanje, skladištenje, prevoz i distribuciju hrane ili hrane za životinje radi dalje prodaje ili prerade;
- 6) rizik je mogućnost nastajanja štetnog uticaja na život i zdravlje ljudi i životinja i ozbiljnost tog uticaja koji nastupa kao posledica postojanja opasnosti;
- 7) analiza rizika je postupak koji se sastoji od tri međusobno povezana dijela: procjene rizika, upravljanja rizikom i obavještanja o riziku;
- 8) procjena rizika je naučno zasnovan postupak koji se sastoji od utvrđivanja opasnosti, definisanja opasnosti, procjene izloženosti i definisanja rizika koja obuhvata i procjenu mogućih negativnih efekata po zdravlje ljudi zbog prisustva aditiva, zagađivača, štetnih materija ili organizama koji prouzrokuju bolesti izazvane hranom;
- 9) upravljanje rizikom je postupak, odvojen od procjene rizika, kojim se upoređuju različite mogućnosti postupanja u vezi s rizikom, u saradnji sa zainteresovanim učesnicima, uzimajući u obzir procjenu rizika i druge relevantne faktore, kao i izbor odgovarajućih preventivnih i kontrolnih mjera;
- 10) obavještanje o riziku je međusobna razmjena informacija i mišljenja u postupku analize rizika, u vezi sa opasnostima i rizicima, faktorima i percepciji rizika, između procjenjivača rizika, nadležnih organa i organizacija za upravljanje rizicima, potrošača, subjekata u poslovanju s hranom ili hranom za životinje i drugih zainteresovanih subjekata, koje uključuje i stručno tumačenje nalaza procjene rizika, kao osnove za donošenje odluka u upravljanju rizikom;
- 11) opasnost je biološki, hemijski ili fizički faktor u hrani ili hrani za životinje ili stanje hrane ili hrane za

- životinje koji može da izazove štetno djelovanje na život i zdravlje ljudi i životinja;
- 12) suplement je dodatak ishrani koji predstavlja koncentrovani izvor mikronutritijenata i ima fiziološki i nutritivni efekat;
 - 13) sledljivost je mogućnost praćenja hrane, hrane za životinje, životinja koje služe za proizvodnju hrane, sirovina ili supstanci koje su namijenjene ugrađivanju u hranu ili hranu za životinje, kroz sve faze proizvodnje i prometa;
 - 14) proizvodnja hrane je postupak koji obuhvata sve faze od prijema komponenti, pripreme, obrade, dorade, prerade, pakovanja, kao i skladištenja hrane kod proizvođača;
 - 15) promet je postupak rukovanja hranom nakon završetka proizvodnje koji obuhvata skladištenje, prevoz, distribuciju, prodaju, izlaganje radi prodaje, razmjenu i poklanjanje hrane i hrane za životinje, uvoz i izvoz, osim u naučne-istraživačke svrhe;
 - 16) primarna proizvodnja je proizvodnja i uzgoj primarnih poljoprivrednih proizvoda u biljnoj proizvodnji, stočarstvu i ribarstvu, uključujući žetvu i berbu plodova, mužu i uzgoj životinja prije klanja, lov i ribolov i sakupljanje samoniklih plodova i biljaka iz prirode koja obuhvata i rukovanje, transport i skladištenje primarnih proizvoda na mjestu proizvodnje, koja za rezultat ima isključivo proizvod koji nije podvrgnut tehnološkim postupcima nakon žetve, sakupljanja plodova ili ulova, osim jednostavne fizičke obrade;
 - 17) primarni proizvod je proizvod dobijen iz primarne proizvodnje;
 - 18) prerada je proces kojim se mijenja primarni proizvod primjenom određenih fizičkih i hemijskih postupaka;
 - 19) pakovana hrana je hrana koja je upakovana u ambalažu;
 - 20) potrošač je lice koje konzumira hranu;
 - 21) objekat je poslovna jedinica subjekta u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koja je odobrena za obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti;
 - 22) higijena hrane ili hrane za životinje je skup utvrđenih mjera i zahtjeva čije ispunjavanje je neophodno za kontrolu opasnosti i obezbjeđivanje podesnosti hrane za ljudsku potrošnju, odnosno ishranu životinja, u skladu sa njenom namjenom;
 - 23) certifikovanje je postupak koji obuhvata potvrđivanje usaglašenosti hrane i hrane za životinje sa propisanim zahtjevima i izdavanje potvrde o usaglašenosti u pisanoj formi;
 - 24) monitoring bezbjednosti hrane i hrane za životinje je sistematsko sprovođenje niza propisanih i planiranih aktivnosti koje se preduzimaju radi sticanja opšteg uvida u stanje bezbjednosti hrane i hrane za životinje;
 - 25) hrana životinjskog porijekla je hrana dobijena od životinja ili koja potiče od životinja u prerađenom i neprerađenom obliku (u određenim slučajevima obuhvata i žive životinje npr. jastoge ili žive školjke);
 - 26) hrana biljnog porijekla je hrana porijeklom od biljaka u prerađenom i neprerađenom obliku;
 - 27) kombinovana hrana je hrana koja sadrži proizvode biljnog porijekla i prerađene proizvode životinjskog porijekla;
 - 28) ostala hrana je hrana mineralnog porijekla, voda, pića, žvakaće gume i dr.;
 - 29) genetski modifikovan organizam je organizam, osim ljudskog, čija je genetska osnova promijenjena upotrebom tehnologije rekombinantne DNK - genetičko inženjerstvo (u daljem tekstu: GMO).

Primjena drugih zakona

Član 7

Na postupke koji se vode u skladu sa ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim je uređen opšti upravni postupak, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

II. NADLEŽNOSTI U SPROVOĐENJU ZAKONA

Nadležni organi

Član 8

Poslove državne uprave u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje vrše:

- Ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo poljoprivrede);
- Ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo zdravlja);
- organ uprave nadležan za poslove veterinarstva;
- organ uprave nadležan za fitosanitarne poslove.

Obavljanje pojedinih poslova od javnog interesa nadležni organi državne uprave iz stava 1 ovog člana mogu povjeriti ovlašćenim pravnim licima, u skladu sa zakonom.

Nadležnosti

Član 9

Ministarstvo poljoprivrede u vršenju poslova iz člana 8 stav 1 alineja 1 ovog zakona donosi godišnji plan kontrole, plan monitoringa, plan za upravljanje kriznim situacijama u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje, odlučuje po žalbama na rješenja donesena u prvostepenom postupku i saraduju sa međunarodnim organizacijama i nadležnim organima drugih država u oblasti bezbjednosti hrane i vrši druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Ministarstvo zdravlja u vršenju poslova iz člana 8 stav 1 alineja 2 ovog zakona donosi godišnji plan kontrole, plan monitoringa, plan za upravljanje kriznim situacijama u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane hrane i ostale hrane, saraduje sa međunarodnim organizacijama i nadležnim organima drugih država u oblasti bezbjednosti hrane, utvrđuje ispunjenost propisanih zahtjeva i izdaje i oduzima odobrenja, odnosno saglasnosti za obavljanje djelatnosti subjektima u poslovanju s hranom biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanom hranom i ostalom hranom, vrši kontrolu i inspekcijски nadzor i vrši druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Organ uprave nadležan za poslove veterinarstva iz člana 8 stav 1 alineja 3 u izvršavanju ovog zakona priprema stručne osnove za godišnji plan kontrole, plan monitoringa i plan za upravljanje kriznim situacijama u oblasti bezbjednosti hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje i za donošenje propisa iz oblasti koje su u njegovoj nadležnosti, utvrđuje ispunjenost propisanih zahtjeva, izdaje i oduzima odobrenja za obavljanje djelatnosti subjektima u poslovanju hranom životinjskog porijekla, kombinovanom hranom i hranom za životinje nakon primarne proizvodnje, vrši kontrolu i inspekcijски nadzor i vrši druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Organ uprave nadležan za fitosanitarne poslove iz člana 8 stav 1 alineja 4 u izvršavanju ovog zakona priprema stručne osnove za godišnji plan kontrole, plan monitoringa i plan za upravljanje kriznim situacijama u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje i donošenje propisa iz oblasti koje su u njegovoj nadležnosti, utvrđuje ispunjenost propisanih zahtjeva, vrši kontrolu i inspekcijски nadzor i vrši druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Podjela nadležnosti

Član 10

Poslove iz člana 8 stav 1 alineja 2 i člana 9 stav 2 ovog zakona, u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane i ostale hrane u proizvodnji, međunarodnom prometu, prometu na veliko, prometu na malo, kao i pojedinačno deklarirane upakovane hrane životinjskog porijekla i kombinovane hrane u prometu na malo, vrši Ministarstvo zdravlja.

Poslove iz člana 8 stav 1 alineja 3 i člana 9 stav 3 ovog zakona, u oblasti bezbjednosti hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje u proizvodnji, međunarodnom prometu, prometu na veliko, prometu na malo mesa, riba i drugih proizvoda akvakulture vrši organ uprave nadležan za poslove veterinarstva.

Poslove iz člana 8 stav 1 alineja 4 i člana 9 stav 4 ovog zakona, u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje vrši organ uprave nadležan za fitosanitarne poslove.

Vrste kombinovane hrane i njihovo razvrstavanje utvrđuju se propisom Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na predlog Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravlja.

Propisi Ministarstva poljoprivrede

Član 11

Ministarstvo poljoprivrede, u izvršavanju ovog zakona, uz prethodno mišljenje Ministarstva zdravlja donosi propise kojima uređuje:

- način obrade i uklanjanja hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje koja ne ispunjava propisane uslove bezbjednosti;
- sprovođenje monitoringa bezbjednosti hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje radi utvrđivanja mikrobioloških, hemijskih i bioloških kontaminanata, aditiva i drugih sastojaka i supstanci, radi procjene ugroženosti zdravlja i života ljudi i životinja;
- zahtjeve za higijenu hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa.

Pored propisa iz stava 1 ovog člana Ministarstvo poljoprivrede donosi i propise o:

- načinu vršenja pregleda hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane ili hrane za životinje u proizvodnji i prometu;
- načinu vršenja pregleda hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje;
- mikrobiološke kriterijume o dozvoljenim vrstama i količinama mikroorganizama, parazita, bakterijskih toksina i histamina opasnih po zdravlje u hrani za životinje;
- druge propise na osnovu ovog zakona.

Propisi Ministarstva zdravlja

Član 12

Ministarstvo zdravlja, u izvršavanju ovog zakona, uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede, donosi propise kojima uređuje:

- mikrobiološke kriterijume o dozvoljenim vrstama i količinama mikroorganizama, parazita, bakterijskih toksina i histamina opasnih po zdravlje u hrani;
- mikrobiološke kriterijume za higijenu, metode određivanja i procjenu;
- dozvoljene količine teških metala, metaloida, ostataka pesticida, veterinarskih lijekova, mikotoksina i drugih supstanci štetnih za zdravlje ljudi u hrani;
- dozvoljene koncentracije radionukleida u hrani;
- način obrade i uklanjanja hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane hrane i ostale hrane koja ne ispunjava propisane uslove bezbjednosti;
- sprovođenje monitoringa bezbjednosti hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane hrane i ostale hrane radi utvrđivanja mikrobioloških, hemijskih i bioloških kontaminanata, aditiva i drugih sastojaka i supstanci, radi procjene ugroženosti zdravlja i života ljudi;
- način uzimanja uzoraka i metode za obavljanje analiza vode;
- zahtjeve za higijenu hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane hrane i ostale hrane u bilo kojoj fazi proizvodnje i prometa;
- zahtjeve za bezbjednost hrane podvrgnute jonizujućem zračenju;
- zahtjeve za bezbjednost dodataka ishrani (suplementi).

Pored propisa iz stava 1 ovog člana Ministarstvo zdravlja donosi propis o načinu vršenja pregleda hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane hrane i ostale hrane i druge propise na osnovu ovog zakona.

Nacionalni savjet za procjenu bezbjednosti hrane

Član 13

Radi kontinuiranog praćenja i procjene bezbjednosti hrane ili hrane za životinje u cilju unaprjeđivanja nivoa zaštite života i zdravlja ljudi i životinja, davanja predloga za odlučivanje o stručnim pitanjima i pružanja naučne i stručne pomoći u donošenju odluka i pripremi propisa iz oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje osniva se Nacionalni savjet za procjenu bezbjednosti hrane (u daljem tekstu: Savjet za hranu).

Savjet za hranu:

- analizira stanje i dostignuća u oblasti bezbjednosti hrane ili hrane za životinje na osnovu raspoloživih podataka;
- daje stručne savjete i pruža stručnu i naučnu podršku za unaprjeđenje bezbjednosti hrane ili hrane za životinje;
- predlaže preduzimanje mjera u otklanjanju rizika od hrane ili hrane za životinje;
- daje mišljenja na nacрте i predloge zakona, drugih propisa i opštih akata u oblasti bezbjednosti hrane ili hrane za životinje;
- daje naučna i stručna mišljenja prilikom analize rizika, izrade i usvajanja mjera za otklanjanje rizika i drugih mjera u oblasti bezbjednosti hrane ili hrane za životinje;
- saraduje sa nadležnim državnim organima, organima uprave i međunarodnim institucijama u oblasti razmjene naučnih i stručnih informacija;
- daje predloge za obavještanje, učešće javnosti i edukaciju o značaju bezbjednosti hrane ili hrane za životinje;
- vrši druge poslove utvrđene aktom o osnivanju Savjeta za hranu u skladu sa ovim zakonom.

U vršenju poslova iz st. 1 i 2 ovog člana Savjet za hranu saraduje sa ministarstvima, nadležnim državnim organima i organima uprave.

Sastav i način rada Savjeta za hranu

Član 14

Savjet za hranu osniva Vlada Crne Gore.

Savjet za hranu ima predsjednika i 10 članova koje na predlog nadležnih organa iz člana 8 ovog zakona imenuje Vlada na period od četiri godine.

Članovi Savjeta za hranu prvenstveno se imenuju iz reda istaknutih javnih, naučnih i stručnih radnika iz oblasti vezanih za bezbjednost hrane ili hrane za životinje.

Rad Savjeta za hranu je javan.

Način rada i organizacija Savjeta za hranu bliže se uređuje poslovníkom Savjeta za hranu.

Savjet za hranu podnosi Vladi izvještaj o svom radu, najmanje jednom godišnje.
Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta za hranu obavljaju paritetno Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo zdravlja.

III. OPŠTA NAČELA

1. Načelo analize rizika

Procjena rizika

Član 15

Radi postizanja opšteg cilja visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, mjere koje se primjenjuju u skladu sa ovim zakonom moraju se zasnivati na procjeni rizika, osim kada to nije primjereno okolnostima ili prirodi mjere.

Procjena rizika zasniva se na dostupnim i raspoloživim naučnim dokazima i saznanjima i obavlja se na nezavisan, objektivan i transparentan način.

Procjenu rizika vrši Savjet za hranu.

Upravljanje rizikom

Član 16

Upravljanje rizikom vrši se na način koji obezbjeđuje da preventivne mjere, nadzor i kontrola, preduzete radi smanjivanja, uklanjanja ili izbjegavanja rizika za zdravlje ljudi konzumiranjem hrane, budu utemeljene na rezultatima procjene rizika i drugim faktorima koji su od značaja za otklanjanje rizika i da budu efikasne, nepristrasne i primjerene.

Upravljanje rizikom vrše nadležni organi iz člana 8 ovog zakona, sprovođenjem nadzora, kontrole i preduzimanjem preventivnih mjera.

Obavješćavanje o riziku

Član 17

Obavješćavanje o riziku obuhvata interaktivnu razmjenu podataka i mišljenja kroz proces analize rizika između Savjeta za hranu i nadležnih organa za upravljanje rizikom iz člana 8 ovog zakona, drugih organizacija i zainteresovanih lica, potrošača i subjekata u poslovanju s hranom ili hranom za životinje.

2. Načelo predostrožnosti

Član 18

Nadležni državni organi iz člana 8 ovog zakona će preduzeti privremene mjere upravljanja rizikom, do pribavljanja naučno utemeljenih mišljenja potrebnih za razjašnjenje naučnih nedoumica i sprovođenje sveobuhvatne procjene rizika kada se nakon procjene dostupnih informacija utvrdi mogućnost štetnog djelovanja hrane i hrane za životinje na zdravlje ljudi i životinja, ali postoje naučne nedoumice u pogledu obezbjeđenja najvišeg mogućeg nivoa zaštite zdravlja.

Mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti primjerene riziku i njima se ne smije ograničavati slobodan protok hrane i hrane za životinje u mjeri većoj od potrebne za obezbijedenje efikasne zaštite života i zdravlja ljudi.

Preduzete mjere se preispituju u roku primjerenom identifikovanom riziku.

3. Načelo transparentnosti

Član 19

Ukoliko postoji opasnost da određena hrana ili hrana za životinje može predstavljati rizik po zdravlje ljudi ili zdravlje životinja, nadležni organ iz člana 8 ovog zakona je dužan da odmah, posredstvom medija sa nacionalnom pokrivenošću, obavijesti javnost o vrsti hrane ili hrane za životinje, riziku koji ona predstavlja, kao i o mjerama koje se preduzimaju ili će biti preduzete za sprječavanje, smanjivanje ili uklanjanje tog rizika.

4. Načelo učešća javnosti

Javna rasprava

Član 20

Prilikom pripreme propisa, ocjene njihovih efekata i pristupanja izmjenama ili preduzimanja mjera u skladu sa ovim zakonom, donosilac propisa, odnosno organ državne uprave nadležan za sprovođenje mjere dužan je da obezbijedi organizovanje, odnosno sprovođenje javnih rasprava.

5. Načelo zaštite interesa potrošača

Član 21

Potrošači se obavještavaju o sastavu, karakteristikama i bezbjednom korišćenju i načinu upotrebe hrane deklarisanjem i označavanjem, obezbjeđivanjem uputstava i drugih dokumenata koji prate hranu, radi sprječavanja prevara i obmana u pogledu sastava, njegovih izmjena, drugih svojstava i postupaka koji mogu dovesti potrošača u zabludu.

Način obavještavanja potrošača iz stava 1 ovog člana, dokumentaciju i sadržinu dokumentacije koja prati hranu biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hranu životinjskog porijekla, kombinovanu hranu i hranu za životinje utvrđuje propisom Ministarstvo poljoprivrede, a za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu utvrđuje propisom Ministarstvo zdravlja.

IV. BEZBJEDNOST HRANE

1. Zahtjevi za bezbjednost hrane

Bezbjedna hrana

Član 22

Zabranjeno je proizvoditi i stavljati u promet hranu koja nije bezbjedna.

Hrana se smatra bezbjednom ako nije štetna po zdravlje ljudi i ako je podesna za ljudsku potrošnju, ukoliko se koristi na pravilan način.

Bliži zahtjevi za utvrđivanje bezbjednosti hrane

Član 23

Bezbjednost hrane utvrđuje se na osnovu:

- ispunjenosti propisanih zahtjeva u svakoj fazi proizvodnje i prometa, odnosno zahtjeva za rukovanje, čuvanje i izlaganje, do prodaje potrošaču, kao i zahtjeva za pripremanje i potrošnju u skladu s njenom namjenom;
- podataka koji se dostavljaju potrošaču, koji obuhvataju podatke na deklaraciji i njihovu usaglašenost sa proizvođačkom specifikacijom ili druge informacije koje su dostupne potrošaču, a koje se odnose na sprječavanje pojave štetnih uticaja određene vrste hrane na zdravlje ljudi.

Štetnost hrane za zdravlje ljudi utvrđuje se u zavisnosti od:

- mogućih štetnih uticaja, neposrednih ili posrednih, kratkoročnih ili dugoročnih na zdravlje potrošača, kao i mogućih uticaja na buduće generacije;
- mogućeg kumulativnog toksičnog djelovanja;
- posebne zdravstvene osjetljivosti specifične kategorije potrošača kojoj je ta hrana namijenjena.

Nepodesnost hrane za ljudsku potrošnju utvrđuje se na osnovu njene namjene zbog moguće kontaminacije iz spoljašnje sredine ili na drugi način (zbog truljenja, kvarenja, raspadanja i slično).

Kada je hrana, za koju je utvrđeno da je nebezbjedna, dio jedne proizvodne partije, serije ili pošiljke iste vrste hrane prema opisu i kategoriji, smatra se da je sva hrana u toj proizvodnoj partiji, seriji ili pošiljci nebezbjedna, osim ako se ne dokaže suprotno.

Nebezbjedna hrana

Član 24

Hrana se smatra nebezbjednom za ljudsku potrošnju, ako:

- 1) sadrži mikroorganizme, parazite, bakterijske toksine i histamine iznad propisanih vrijednosti;
- 2) sadrži prirodne toksine ili druge prirodne toksične materije iznad propisanih vrijednosti;
- 3) sadrži teške metale, metaloide, ostatke pesticida, veterinarskih lijekova, mikotoksina i drugih supstanci, iznad propisanih vrijednosti;
- 4) sadrži aditive koji se ne smiju koristiti u određenoj vrsti hrane ili je sadržaj dozvoljenih aditiva iznad propisanih vrijednosti;
- 5) sadrži radionukleide iznad propisanih vrijednosti ili je hrana ozračena iznad dopuštene granice;

- 6) ambalaža, materijali i predmeti koji dolaze u kontakt s hranom ne ispunjavaju propisane zahtjeve;
- 7) potiče od životinja koje nijesu pregledane prije i poslije klanja i kada meso nije obilježeno u skladu sa propisima;
- 8) potiče od oboljelih ili uginulih životinja ili od životinja za koje klanje i dalja klanična obrada nije dozvoljena iz bilo kojih razloga;
- 9) su joj izmijenjena senzorska svojstva (ukus, miris, boja, izgled, konzistencija i drugo) usljed fizičkih, hemijskih, mikrobioloških ili drugih procesa;
- 10) sadrži supstance koje nijesu toksikološki evaluirane, provjerene i sigurne za ljudsku potrošnju;
- 11) sadrži mehaničke nečistoće;
- 12) je ambalaža oštećena pa su moguće mikrobiološke i hemijske promjene;
- 13) nije proizvedena, obrađivana, pakovana, čuvana ili distribuirana na propisan način;
- 14) nije deklarirana i označena na propisan način;
- 15) ne zadovoljava propisane zahtjeve u pogledu nutritivnog sastava.

2. Zahtjevi za bezbjednost hrane za životinje

Bezbjedna hrana za životinje

Član 25

Zabranjeno je proizvoditi i stavljati u promet hranu za životinje koja nije bezbjedna i takvom hranom hraniti životinje koje služe za proizvodnju hrane.

Hrana za životinje smatra se bezbjednom ako ispunjava propisane uslove.

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjava bezbjedna hrana za životinje utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede.

Nebezbjedna hrana za životinje

Član 26

Hrana za životinje se smatra nebezbjednom, ako:

- ima štetan uticaj na zdravlje životinja ili ljudi;
- su proizvodi dobijeni od životinja koje služe za proizvodnju hrane nebezbjedni za ljudsku potrošnju.

Kada je hrana za životinje, za koju je utvrđeno da je nebezbjedna, dio jedne proizvodne partije, serije ili pošiljke iste vrste hrane za životinje, prema opisu i kategoriji, smatra se da je sva hrana za životinje u toj proizvodnoj partiji, seriji ili pošiljci nebezbjedna, osim ako se ne dokaže suprotno.

Bliži parametri za utvrđivanje nebezbjedne hrane za životinje

Član 27

Hrana za životinje se smatra nebezbjednom, ako:

- 1) sadrži mikroorganizme, parazite, bakterijske toksine i histamine, iznad propisanih vrijednosti;
- 2) sadrži prirodne toksine ili druge prirodne toksične materije iznad propisanih vrijednosti;
- 3) sadrži teške metale, metaloide, ostatke pesticida, veterinarskih lijekova, mikotoksina i drugih supstanci štetnih po zdravlje ljudi i životinja, iznad propisanih vrijednosti;
- 4) sadrži aditive koji se ne smiju koristiti u određenoj vrsti hrane za životinje ili je sadržaj dozvoljenih aditiva iznad propisanih vrijednosti;
- 5) sadrži radionukleide iznad propisanih vrijednosti ili je ozračena iznad dopuštene granice;
- 6) ambalaža, materijali i predmeti koji dolaze u kontakt s hranom za životinje ne ispunjavaju propisane zahtjeve;
- 7) su joj izmijenjena senzorska svojstva (miris, boja, izgled, konzistencija i drugo) usljed fizičkih, hemijskih, mikrobioloških ili drugih procesa;
- 8) sadrži supstance koje nijesu toksikološki evaluirane, provjerene i sigurne za ishranu životinja;
- 9) sadrži mehaničke nečistoće;
- 10) je ambalaža oštećena pa su moguće mikrobiološke i hemijske promjene;
- 11) nije proizvedena, obrađivana, pakovana, čuvana ili distribuirana na propisan način;
- 12) nije deklarirana i označena na propisan način;
- 13) ne zadovoljava propisane zahtjeve u pogledu nutritivnog sastava.

3. Zabrana prometa

Član 28

Kada hrana ili hrana za životinje predstavlja neposrednu opasnost po život i zdravlje ljudi ili životinja, odnosno kada hrana ili hrana za životinje ispunjava propisane zahtjeve, ali postoje razlozi za sumnju u njenu bezbjednost, nadležni organi državne uprave iz člana 8 ovog zakona mogu narediti ograničenje ili zabranu prometa hrane ili hrane za životinje, odnosno povlačenje hrane ili hrane za životinje iz prometa do otklanjanja opasnosti, odnosno sumnji u njenu bezbjednost.

Mjere ograničenja i zabrane prometa iz stava 1 ovog člana određuju se naredbom Ministarstva poljoprivrede, odnosno Ministarstva zdravlja. Nadležni organi uprave su dužni da o mjerama ograničenja i zabrane prometa iz stava 1 ovog člana odmah, posredstvom medija sa nacionalnom pokrivenošću, obavijeste javnost.

Organi državne uprave iz stava 2 ovog člana mogu, u zavisnosti od rizika iz stava 1 ovog člana, donijeti uputstvo za sprovođenje hitnih mjera radi izbjegavanja neposredne opasnosti po zdravlje ljudi ili zdravlje životinja.

4. Deklarisanje, označavanje, prezentacija i reklamiranje

Deklarisanje i označavanje

Član 29

Hrana ili hrana za životinje u proizvodnji i prometu mora biti deklarirana i označena. Podaci iz deklaracije i oznake moraju odgovarati podacima navedenim u proizvođačkoj specifikaciji i zahtjevima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Deklaracija, odnosno oznaka mora sadržati podatke koji omogućavaju sledljivost hrane ili hrane za životinje, sirovina, materija i supstanci koje se ugrađuju u hranu ili hranu za životinje, životinja koje se koriste za proizvodnju hrane i gotovih proizvoda u svim fazama proizvodnje i prometa.

Deklaracija ne smije sadržati podatke kojima se pripisuju ljekovita svojstva hrani ili hrani za životinje.

Deklaracija, odnosno podaci koji se unose u deklaraciju za hranu ili hranu za životinje koja se stavlja u promet moraju biti napisani na crnogorskom jeziku.

Bliži sadržaj, vrstu podataka i način njihovog iskazivanja u deklaraciji, kao i način označavanja hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje utvrđuje se propisom Ministarstva poljoprivrede, odnosno za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu propisom Ministarstva zdravlja.

Prezentacija i reklamiranje

Član 30

Reklamiranje i prezentacija hrane ili hrane za životinje, način dizajniranja, okruženje u kome je izložena kao i informacije koje su o hrani ili hrani za životinje dostupne putem štampanih i drugih medija ne smiju potrošača, odnosno držaoca životinja dovesti u zabludu.

Zabranjeno je prilikom reklamiranja i prezentacije hrane ili hrane za životinje pripisivati ljekovita svojstva hrani.

Bliži zahtjevi reklamiranja i prezentacije hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede, odnosno za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu propisom Ministarstva zdravlja.

5. Materijali, ambalaža i predmeti koji dolaze u kontakt s hranom ili hranom za životinje

Član 31

Pod materijalima, ambalažom i predmetima koji dolaze u kontakt s hranom ili hranom za životinje smatraju se proizvodi koji su u neposrednom kontaktu ili dolaze u kontakt s hranom ili hranom za životinje.

Materijali, ambalaža i predmeti iz stava 1 ovog člana moraju biti izrađeni u skladu sa dobrom proizvođačkom i higijenskom praksom, na način koji onemogućava migraciju njihovih sastojaka u hranu ili hranu za životinje u količinama koje bi mogle da ugroze zdravlje ljudi ili životinja i dovedu do promjena u sastavu hrane ili hrane za životinje ili do promjena njenih senzornih svojstava pod uobičajenim i predviđenim uslovima upotrebe.

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjavaju materijali, ambalaža i predmeti iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva zdravlja, uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede.

6. Aditivi za hranu ili hranu za životinje

Član 32

Aditiv je supstanca koja se ne koristi kao hrana odnosno predstavlja karakterističan sastojak hrane ili hrane za

životinje koji se iz tehnoloških razloga dodaje hrani ili hrani za životinje u toku proizvodnje, prerade, pripreme, obrade, pakovanja, transporta ili čuvanja i, neposredno ili posredno, preko svojih međuproizvoda, postaje ili može da postane sastojak hrane i hrane za životinje.

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjavaju aditivi u pogledu bezbjednosti, upotrebe i maksimalno dozvoljenih količina utvrđuju se propisom Ministarstva zdravlja, uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede.

7. Brzo zamrznuta hrana

Član 33

Brzo zamrznuta hrana je hrana koja je podvrgnuta odgovarajućem postupku brzog zamrzavanja kojim se postiže maksimalna unakrsna kristalizacija u najkraćem mogućem vremenu, zavisno od vrste hrane.

Temperatura u centru brzo zamrznute hrane nakon toplotne stabilizacije mora se konstantno održavati na nivou od -18C i niže.

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjava brzo zamrznuta hrana iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo poljoprivrede za hranu životinjskog porijekla i kombinovanu hranu, odnosno propisom Ministarstva zdravlja za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu.

8. Dijetetska hrana

Član 34

Dijetetska hrana je hrana koja se proizvodi ili priprema radi ispunjenja posebnih nutritivnih potreba koje se javljaju kao posljedica određenih fizičkih, fizioloških ili patoloških stanja i poremećaja kod ljudi, uključujući i hranu koja se koristi u ishrani djece i odojčadi.

Dijetetskom hranom se smatra hrana namijenjena za ishranu lica kod kojih je potrebno postići određena dejstva kontrolisanom upotrebom hrane kao i dodaci hrani (suplementi).

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjava dijetetska hrana iz st. 1 i 2 ovog člana u pogledu bezbjednosti i nutritivnog sastava utvrđuju se propisom Ministarstva zdravlja.

9. Nova hrana

Član 35

Nova hrana je hrana i sastojci hrane koja nije u znatnijem obimu korišćena za ishranu ljudi i nije rezultat genetske modifikacije.

U novu hranu ubrajaju se sledeće kategorije hrane i sastojci hrane:

- sa novom ili namjerno promijenjenom primarnom molekularnom strukturom;
- koji se sastoje ili su izolovani iz mikroorganizama, gljiva ili algi;
- koji se sastoje ili su izolovani iz biljaka ili životinja, osim hrane i sastojaka hrane dobijenih tradicionalnim načinima razmnožavanja, odnosno uzgoja, za koje je poznato da su bezbjedni za potrošnju;
- dobijeni tehnološkim postupkom koji se do sada nije koristio, koji dovodi do bitne promjene u sastavu ili strukturi hrane odnosno sastojaka hrane, čime utiče na njihovu pre -hrambenu vrijednost, metabolizam čovjeka ili nivo prihvatljivih supstanci za ishranu ljudi.

Kategorije nove hrane iz stava 1 ovog člana ne smiju:

- biti opasne za zdravlje potrošača;
- stvarati zablude kod krajnjeg potrošača;
- se razlikovati od hrane ili sastojaka hrane koju bi po svojoj namjeni trebale zamijeniti, u mjeri koja dovodi u pitanje njenu nutritivnu vrijednost i bezbjednost.

Nova hrana ne uključuje aditive koji su odobreni za upotrebu u hrani ili hrani za životinje.

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjava nova hrana iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva zdravlja, uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede.

10. Genetski modifikovana hrana ili hrana za životinje

Član 36

Genetski modifikovana hrana ili hrana za životinje je hrana koja se sastoji ili je proizvedena od GMO.

Kategorije hrane iz stava 1 ovog člana ne smiju:

- biti opasne za zdravlje ljudi i životinja;
- stvarati zablude kod potrošača;
- se razlikovati od hrane ili hrane za životinje ili sastojaka hrane ili hrane za životinje koju bi po svojoj namjeni trebale zamijeniti, u mjeri koja dovodi u pitanje njenu nutritivnu vrijednost i bezbjednost.

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjava genetski modifikovana hrana ili hrana za životinje iz stava 1 ovog člana u pogledu bezbjednosti utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede, uz prethodno mišljenje Ministarstva zdravlja.

11. Zahtjevi za vodu

Član 37

Čista voda je prirodna, voda iz vještačkih akumulacija, odnosno prečišćena morska voda, slatka ili slana koja ne sadrži mikoroorganizme, štetne supstance ili za morsku vodu toksične morske planktone u količinama koje mogu, posredno ili neposredno, uticati na bezbjednost hrane.

Vodom za piće, u smislu ovog zakona, smatra se voda namijenjena za ljudsku potrošnju:

- iz sistema javnog vodosnabdijevanja ili izvorska voda u originalnom pakovanju, odnosno poslije tretmana flaširana ili na drugi način upakovana namijenjena za piće, kuvanje, pripremu hrane ili druge svrhe u domaćinstvu, flaširana ili na drugi način upakovana, kao i voda koja se dostavlja preko distributivne mreže, cistijernama, flaširana ili na drugi način upakovana;
- voda koja se koristi u proizvodnji i prometu hrane ili hrane za životinje.

Stonom vodom, u smislu ovog zakona, smatra se flaširana, podzemna voda za piće, koja se obrađuje u cilju poboljšanja kvaliteta, s tim što kvalitet poslije obrade mora biti u skladu sa propisima o vodi za piće.

Prirodnom mineralnom vodom, u smislu ovog zakona, smatra se voda posebnog mineralnog sastava sa tragovima elemenata ili njihovih jedinjenja.

Bliži zahtjevi koje treba da ispunjava voda iz st. 1, 2, 3 i 4 ovog člana u pogledu bezbjednosti utvrđuju se propisom Ministarstva zdravlja, uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede.

V. OBAVEZE SUBJEKATA U POSLOVANJU S HRANOM ILI HRANOM ZA ŽIVOTINJE I HIGIJENSKI ZAHTJEVI

1. Opšte obaveze

Obaveze

Član 38

Subjekt u poslovanju s hranom ili hranom za životinje dužan je da obezbijedi da u svim fazama proizvodnje i prometa u okviru djelatnosti koju obavlja budu ispunjeni zahtjevi utvrđeni ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona.

Subjekt u poslovanju s hranom ili hranom za životinje dužan je da o svakoj promjeni u postupku proizvodnje, a naročito o izmjeni proizvodnog asortimana i proizvođačke specifikacije, najkasnije 15 dana prije uvođenja promjene, obavijesti nadležni organ iz člana 8 ovog zakona.

Subjekt u poslovanju s hranom ili hranom za životinje dužan je da u proizvodnji ima zaposleno najmanje jedno lice sa visokom stručnom spremom, odnosno specijalističkim studijama iz oblasti koja odgovara vrsti djelatnosti koju obavlja.

Bliži uslovi u pogledu stručne spreme prema vrstama djelatnosti, kapacitetu proizvodnje i načinu angažovanja lica iz stava 3 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede za hranu životinjskog porijekla, kombinovanu hranu i hranu za životinje, odnosno propisom Ministarstva zdravlja za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu.

Odgovornosti

Član 39

Subjekt u poslovanju s hranom ili hranom za životinje odgovoran je za bezbjednost hrane ili hrane za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa.

Odgovornost za štetu

Član 40

Subjekt u poslovanju s hranom ili hranom za životinje odgovara za štetu prouzrokovanu hranom ili hranom za životinje u skladu sa opštim propisima.

Subjekt u poslovanju s hranom ili hranom za životinje odgovoran je i za štetu potrošaču ako podaci koji su navedeni na deklaraciji i oznaci ne odgovaraju karakteristikama hrane i hrane za životinje na koju se odnose u skladu sa opštim propisima.

Sledljivost

Član 41

Subjekat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje dužan je da obezbijedi sledljivost hrane i hrane za životinje, sirovina, materija i supstanci koje se ugrađuju u hranu i hranu za životinje i životinja koje služe za proizvodnju hrane u svim fazama proizvodnje i prometa.

Subjekat iz stava 1 ovog člana mora da ima uspostavljen sistem i utvrđene postupke koji obezbjeđuju identifikaciju subjekata u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji ga snabdijevaju i koje on snabdijeva sirovinama, materijama i supstancama koje se ugrađuju u hranu ili hranu za životinje, životinjama koje služe za proizvodnju hrane i gotovim proizvodima u svim fazama proizvodnje i prometa.

Bliži sadržaj, obim, vrsta i način vođenja evidencije iz stava 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva poljoprivrede, uz prethodno mišljenje Ministarstva zdravlja.

Obaveza povlačenja nebezbedne hrane ili hrane za životinje iz prometa

Član 42

Ukoliko subjekat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje sazna ili posumnja da hrana ili hrana za životinje koju je uvezao, proizveo ili stavio u promet ne ispunjava zahtjeve propisane za bezbjednost hrane ili hrane za životinje dužan je da, bez odlaganja, pokrene postupak njenog povlačenja iz prometa u slučajevima kada više nije pod njegovom neposrednom kontrolom i obavijesti nadležni organ iz člana 8 ovog zakona.

Kada je hrana stigla do potrošača, subjekat iz stava 1 ovog člana dužan je da, na efikasan i precizan način, obavijesti potrošača o razlozima za povlačenje hrane i hrane za životinje i, ako je neophodno, zahtijeva povraćaj isporučenog dijela, ukoliko druge mjere nijesu dovoljne.

Subjekat u poslovanju hranom ili hranom za životinje u prodaji na malo, koji nije mogao da ima neposrednog uticaja na bezbjednost hrane ili hrane za životinje, dužan je da saraduje i pruži raspoložive informacije vezane za sledljivost hrane ili hrane za životinje.

2. Opšti higijenski zahtjevi za hranu ili hranu za životinje

Zahtjevi u primarnoj proizvodnji

Član 43

Opšte higijenske zahtjeve dužan je da ispunjava subjekat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji obavlja djelatnost:

- a) primarne proizvodnje;
- b) transporta, skladištenja i rukovanja primarnim proizvodima na mjestu proizvodnje kojim se bitno ne mijenja njihova priroda;
- c) transporta živih životinja koje se koriste za proizvodnju hrane;
- d) transporta primarnih proizvoda biljnog porijekla, ribe i lovne divljači, kojima nije bitno izmijenjena priroda od mjesta proizvodnje do objekta.

Bliži uslovi i način ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede.

Zahtjevi u proizvodnji i prometu

Član 44

Subjekat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje poslije primarne proizvodnje dužan je da obezbijedi ispunjavanje opštih higijenskih zahtjeva u pogledu: objekata, prostorija, opreme, snabdijevanja vodom i energijom, uklanjanja otpadnih materija, uslova transporta, lične higijene i obuke lica koja rukuju i dolaze u kontakt sa hranom ili hranom za životinje, u svim fazama proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje.

Bliže uslove i način ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana prema vrsti djelatnosti utvrđuje propisom Ministarstvo poljoprivrede, odnosno Ministarstvo zdravlja.

3. Posebni higijenski zahtjevi za hranu ili hranu za životinje

Član 45

Subjekat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje dužan je da, pored opštih higijenskih zahtjeva iz člana 44 ovog zakona, obezbijedi ispunjavanje i posebnih higijenskih zahtjeva, u svim fazama proizvodnje i prometa hrane

ili hrane za životinje, u pogledu:

- a) fizičkih, hemijskih i mikrobioloških kriterijuma;
- b) usaglašenosti temperaturnih režima sa zahtjevima u pojedinim fazama proizvodnje i prometa;
- c) održavanja lanca rashlađivanja;
- d) uzorkovanja i ispitivanja;
- e) usaglašenosti sa proizvođačkom specifikacijom.

Bliže uslove i način ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana za hranu životinjskog porijekla, kombinovanu hranu i hranu za životinje utvrđuje propisom Ministarstvo poljoprivrede odnosno za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu propisom Ministarstvo zdravlja.

4. Analiza rizika i kritične kontrolne tačke (HACCP)

Član 46

Subjektat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje dužan je da uspostavi, održava i kontinuirano primjenjuje postupke koji se zasnivaju na HACCP principima.

Kada dođe do izmjene proizvoda, obrade ili promjene u postupku proizvodnje, subjekat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje dužan je da uspostavljene postupke usaglasa sa nastalim promjenama.

Subjektat u poslovanju s hranom ili hranom za životinje u primarnoj proizvodnji i pratećim djelatnostima iz člana 43 stav 1 ovog zakona dužan je da uspostavi postupak sprovođenja dobre higijenske prakse, dobre proizvođačke prakse i dobre uzgojne prakse.

Subjektat u poslovanju s hranom koji u postupku proizvodnje hrane primjenjuje tradicionalne metode u objektima manjeg proizvodnog kapaciteta i koji se nalaze u područjima sa posebnim geografskim ograničenjima, može obavljati proizvodnju u objektima koji ispunjavaju propisane zahtjeve.

Tradicionalne metode proizvodnje, opšti i posebni higijenski zahtjevi, kapaciteti proizvodnih objekata iz stava 4 ovog člana i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za odobravanje objekta utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede za hranu biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hranu životinjskog porijekla i kombinovanu hranu, odnosno propisom Ministarstva zdravlja za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu i ostalu hranu.

Bliža pravila za uspostavljanje, održavanje i sprovođenje sistema zasnovanog na HACCP principima utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede za hranu biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hranu životinjskog porijekla i kombinovanu hranu, odnosno propisom Ministarstva zdravlja za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu i ostalu hranu.

Uputstva, priručnici i vodiči

Član 47

Uputstva, priručnike i vodiče za sprovođenje dobre higijenske prakse, dobre proizvođačke prakse, dobre uzgojne prakse i procedura zasnovanih na HACCP principima mogu izrađivati udruženja proizvođača hrane ili hrane za životinje, uz konsultacije sa Savjetom za hranu, na zahtjev i o trošku subjekata u poslovanju s hranom ili hranom za životinje, po vrstama djelatnosti u oblasti proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje.

VI. ODOBRAVANJE OBJEKATA I UPIS U REGISTAR ODOBRENIH OBJEKATA

Član 48

Proizvodnju i promet hrane ili hrane za životinje mogu obavljati privredna društva, druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica samo u objektima upisanim u registar odobrenih objekata koji ispunjavaju zahtjeve utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Privredna društva, druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica ne smiju otpočeti obavljanje djelatnosti prije dobijanja rješenja nadležnih organa iz člana 50 ovog zakona.

Zahtjev za odobravanje objekta

Član 49

Zahtjev za odobravanje objekata za proizvodnju i promet hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane hrane i ostale hrane i propisana dokumentacija podnosi se Ministarstvu zdravlja.

Zahtjev za odobravanje objekata za proizvodnju i promet hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje i propisana dokumentacija podnosi se organu uprave nadležnom za poslove veterinarstva.

Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev iz stava 1 ovog člana utvrđuje se propisom

Ministarstva zdravlja.

Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev iz stava 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva poljoprivrede.

Utvrđivanje ispunjenosti zahtjeva

Član 50

Ispunjenost zahtjeva propisanih ovim zakonom za objekte iz člana 49 stav 1 ovog zakona, na osnovu neposredno izvršenog pregleda, utvrđuje rješenjem Ministarstvo zdravlja.

Ispunjenost zahtjeva propisanih ovim zakonom za objekte iz člana 49 stav 2 ovog zakona, na osnovu neposredno izvršenog pregleda, utvrđuje rješenjem organ uprave nadležan za poslove veterinarstva.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, može se izdati privremeno rješenje za period do 180 dana od dana izvršenog pregleda za proizvodne objekte koji ispunjavaju opšte higijenske zahtjeve u pogledu objekta, prostorija, opreme, snabdijevanja vodom i energijom i uklanjanja otpada, do ispunjavanja posebnih higijenskih zahtjeva.

Troškove pregleda objekata koje vrše nadležni organi iz st. 1 i 2 ovog člana snosi podnosilac zahtjeva.

Registri odobrenih objekata

Član 51

Registar odobrenih objekata iz člana 49 stav 1 ovog zakona vodi Ministarstvo zdravlja.

Registar odobrenih objekata iz člana 49 stav 2 ovog zakona vodi organ uprave nadležan za poslove veterinarstva.

Upis u registar

Član 52

Objekat za koji je utvrđeno da ispunjava propisane zahtjeve upisuje se u registar odobrenih objekata na osnovu rješenja o ispunjenosti propisanih zahtjeva nadležnog organa iz člana 50 ovog zakona.

O upisu u registar odobrenih objekata subjektu u poslovanju s hranom ili hranom za životinje izdaje se rješenje.

Rješenje iz stava 2 ovog člana naročito sadrži :

- naziv i sjedište subjekta u poslovanju s hranom ili hranom za životinje, privrednog društva, kao i mjesto u kome se nalazi odobreni objekat;
- ime i prezime i prebivalište subjekta u poslovanju s hranom ili hranom za životinje, fizičkog lica, kao i mjesto u kome se nalazi odobreni objekat;
- vrstu djelatnosti za koju je objekat odobren;
- kapacitet objekta i proizvodni asortiman objekta;
- kontrolni broj objekta.

Oblik, sadržaj, način vođenja registra i postupak upisa u registre iz člana 51 ovog zakona, za objekte iz člana 49 stav 1 ovog zakona utvrđuju se propisom Ministarstva zdravlja, a za objekte iz člana 49 stav 2 propisom Ministarstva poljoprivrede.

Brisanje iz registra

Član 53

Objekat će se brisati iz registra odobrenih objekata iz člana 52 ovog zakona rješenjem nadležnog organa iz člana 50 ovog zakona :

- na zahtjev subjekta u poslovanju s hranom i hranom za životinje;
- kada se u postupku kontrole utvrdi da je objekat prestao da ispunjava propisane zahtjeve, a u roku određenom za otklanjanje nedostataka nedostaci nijesu otkonjeni;
- prestankom obavljanja djelatnosti subjekta u poslovanju s hranom ili hranom za životinje, odnosno otuđenjem objekta;
- izricanjem zaštitne mjere trajne zabrane obavljanja djelatnosti.

VII. OPŠTE OBAVEZE U TRGOVINI S HRANOM ILI HRANOM ZA ŽIVOTINJE

Mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje u međunarodnom prometu

Član 54

Mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje u međunarodnom prometu mogu se preduzimati:

- 1) samo u mjeri potrebnoj za zaštitu života i zdravlja ljudi i zasnivati na naučnim principima i raspoloživim

- naučnim dokazima, međunarodnim standardima, smjernicama i preporukama;
- 2) na način kojim se izbjegava proizvoljna ili neopravdana diskriminacija između država u kojima preovlađuju isti ili slični uslovi i diskriminaciju između sopstvene teritorije i drugih država;
- 3) prema procjeni rizika po zdravlje i život ljudi sprovedenoj u skladu sa metodologijom međunarodnih organizacija;
- 4) na način koji ne predstavlja prikriveno ograničavanje spoljne trgovine.

Član 55

Procjena rizika po zdravlje i život ljudi u oblasti bezbjednosti hrane ili hrane za životinje zasniva se na naučnim podacima, uzimajući u obzir procese i načine proizvodnje, metode inspeksijskog nadzora, uzorkovanja i testiranja i relevantne ekološke uslove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nadležni organ državne uprave iz člana 8 ovog zakona može, ukoliko nema dovoljno naučnih dokaza za objektivnu procjenu rizika ili u hitnim okolnostima, da preduzme privremene mjere na osnovu raspoloživih podataka, kao i podataka međunarodnih organizacija ili podataka o mjerama bezbjednosti hrane ili hrane za životinje drugih država.

Mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje mogu se preduzimati radi obezbjeđenja višeg nivoa zaštite života i zdravlja ljudi od nivoa koji se postiže mjerama zasnovanim na međunarodnim standardima, smjernicama i preporukama, ukoliko je to naučno opravdano ili ako se procijeni da je takav nivo zaštite odgovarajući.

Mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje, privremene mjere iz stava 2 ovog člana i mjere koje se preduzimaju u hitnim okolnostima, nadležni organ državne uprave iz člana 8 ovog zakona preispituje kad postanu dostupni novi naučni podaci.

Akt o preduzimanju mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Član 56

Ako međunarodni standardi, smjernice i preporuke ne postoje ili mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje nijesu u skladu sa međunarodnim standardima, smjernicama ili preporukama i kada mjera može da ima značajan uticaj na spoljnu trgovinu, nadležni organ državne uprave iz člana 8 ovog zakona:

- 1) objavljuje obavještenje o namjeri primjene mjere prilikom pristupanja njenoj pripremi;
- 2) obavještava zainteresovane članice STO, u skladu sa pravilima međunarodnih sporazuma, o proizvodima na koje se mjera odnosi sa obrazloženjem predložene mjere;
- 3) na zahtjev nadležnih organa drugih država, u skladu sa međunarodnim sporazumima, dostavlja tekst akta kojim se uvodi predložena mjera, uz naznačenje odstupanja od međunarodnih standarda, smjernica, preporuka;
- 4) određuje rok za dostavljanje mišljenja i na zahtjev zainteresovanih lica sprovodi konsultacije.

Obavještenje iz stava 1 tačka 2 ovog člana dostavlja se najmanje 75 dana prije početka postupka za donošenja predložene mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje.

Član 57

Ako je radi zaštite života i zdravlja ljudi neodložno preuzimanje mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje, Ministarstvo zdravlja ili Ministarstvo poljoprivrede mjeru utvrđuje po hitnom postupku u okviru nadležnosti iz člana 8 ovog zakona .

Odredbe člana 56 ovog zakona ne primjenjuju se u slučaju preuzimanja mjera bezbjednosti hrane ili hrane za životinje po hitnom postupku iz stava 1 ovog člana.

Nadležni organ državne uprave iz člana 8 ovog zakona obavještava zainteresovane članice STO o mjeri bezbjednosti hrane ili hrane za životinje donijetoj po hitnom postupku koja nije u skladu sa međunarodnim standardima, smjernicama ili preporukama i kada ima značajan uticaj na spoljnu trgovinu i o vrsti i porijeklu hrane ili hrane za životinje na koje se mjera odnosi sa obrazloženjem mjere, prirodom hitnih okolnosti i pozivom zainteresovanim licima za davanje mišljenja u pogledu mjere donijete po hitnom postupku.

Mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje, donijete po hitnom postupku nadležnih organa državne uprave iz člana 8 ovog zakona, preispituju se u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", radi utvrđivanja potrebe njenog produžavanja.

Član 58

Nadležni organ državne uprave iz člana 8 ovog zakona pruža informacije i dostavlja dokumentaciju i obavještenja koja proističu iz međunarodnih sporazuma, a koji se odnose na:

- 1) predložene i donijete mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje;
- 2) postupke kontrole, nadzora, odobravanja i proizvodnje;
- 3) postupke procjene rizika i načina određivanja odgovarajućeg nivoa zaštite života i zdravlja ljudi u Crnoj Gori;
- 4) članstvo i učešće u radu međunarodnih i regionalnih organizacija i sistema za zaštitu zdravlja ljudi,

postojanje i sadržaj bilateralnih i multilateralnih sporazuma i ugovora.

Za pružene informacije i dostavljanje dokumentacije iz stava 1 ovog člana može se u visini stvarnih troškova naplatiti naknada za pružene usluge.

Naknade iz stava 2 ovog člana prihod su budžeta Crne Gore.

Visina troškova iz stava 2 ovog člana utvrđuje se propisom Vlade.

Član 59

Mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje u drugoj državi smatraju se ekvivalentnim mjerama u Crnoj Gori ukoliko nadležni organ odnosno države na objektivan način ukaže da obezbjeđuju isti ili viši nivo zaštite zdravlja ljudi u odnosu na nivo koji se zahtijeva u Crnoj Gori.

Nadležni organ državne uprave iz člana 8 ovog zakona, u skladu sa nadležnostima iz člana 9 ovog zakona, na zahtjev zainteresovanog lica, obavlja potrebne konsultacije i procjenjuje ekvivalentnost mjera iz stava 1 ovog člana i odlučuje o prihvatanju ili odbijanju strane mjere kao ekvivalentne.

Priznavanje ekvivalentnosti strane mjere bezbjednosti hrane ili hrane za životinje objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Član 60

Postupak za provjeru ispunjenosti uslova propisanih mjerama bezbjednosti hrane ili hrane za životinje sprovodi se:

- 1) hitno, bez neopravdanog odlaganja i diskriminacije uvoznih proizvoda u odnosu na slične domaće proizvode;
- 2) samo na osnovu činjenica i informacija koje su neophodne za vođenje postupka pred nadležnim organom, uključujući kontrolu upotrebe aditiva i kontrolu nivoa tolerancije za zagađivače u hrani ili hrani za životinje;
- 3) na način kojim se obezbjeđuje zaštita povjerljivih informacija;
- 4) uzimanjem uzoraka samo u količini koja je neophodna za sprovođenje postupaka kontrole i odobravanja;
- 5) ako je nakon sprovedene kontrole izvršena izmjena specifikacije hrane ili hrane za životinje, postupak za izmjene se sprovodi samo u mjeri koja je neophodna da se utvrdi da hrana ili hrana za životinje, i pored izmjene, zadovoljava odgovarajuće propise.

Opšti zahtjevi za uvoz

Uvoz hrane ili hrane za životinje

Član 61

Hrana ili hrana za životinje koja se uvozi u Crnoj Gori radi proizvodnje i prometa mora ispunjavati zahtjeve utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je zaključen međunarodni ugovor između Crne Gore i države izvoznice, hrana ili hrana za životinje koja se uvozi u Crnu Goru radi proizvodnje i prometa mora biti u skladu sa tim ugovorom, pod uslovom da nije u suprotnosti sa zahtjevima bezbjednosti hrane ili hrane za životinje.

Posebni uslovi uvoza

Član 62

Nadležni organi državne uprave iz člana 8 ovog zakona, u skladu sa nadležnostima iz člana 9 ovog zakona, mogu propisati posebne uslove za uvoz i tranzit pošiljki hrane ili hrane za životinje, nakon procjene rizika, međunarodnih preporuka i uputstava, u skladu sa zakonom kojim je uređena spoljna trgovina.

Hrana ili hrana za životinje mogu se uvoziti samo preko određenih graničnih prelaza na kojima je uspostavljen carinski i odgovarajući inspekcijски nadzor u skladu sa zakonom.

Granični prelazi iz stava 2 ovog člana moraju ispunjavati propisane tehničke zahtjeve za obavljanje inspekcijских pregleda.

Bliži tehnički zahtjevi koje trebaju da ispunjavaju granični prelazi iz st. 2 i 3 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede.

Izvoz hrane ili hrane za životinje

Član 63

Hrana ili hrana za životinje koja se izvozi ili se uvozi radi izvoza iz Crne Gore mora ispunjavati zahtjeve utvrđene ovim zakonom, osim ako drukčije ne zatraže nadležni organi države izvoznice kada hrana ili hrana za

životinje koja se izvozi ili se uvozi radi izvoza mora ispunjavati uslove koji su utvrđeni zakonima koji su na snazi u zemlji uvoznici, a koji nijesu u suprotnosti sa zahtjevima bezbjednosti hrane ili hrane za životinje utvrđenim ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, osim u slučaju kada hrana ili hrana za životinje nije bezbjedna, može se izvoziti ili uvoziti radi izvoza, ako su nadležni organi zemlje koja je krajnje odredište sa tim izričito saglasni.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, ako se primjenjuju odredbe međunarodnog ugovora zaključenog između Crne Gore i države uvoznice, hrana ili hrana za životinje koja se izvozi mora biti u skladu sa odredbama tog ugovora, a koji nije u suprotnosti sa zahtjevima bezbjednosti hrane ili hrane za životinje utvrđenim ovim zakonom.

Član 64

Odredbe čl. 61, 62 i 63 ovog zakona primjenjuju se i na slobodne carinske zone i carinska skladišta.

Dokumentacija

Član 65

Pošiljke hrane ili hrane za životinje pri uvozu, izvozu, uvozu radi izvoza i provoza mora pratiti propisana međunarodna potvrda (certifikat) ili druga propisana dokumentacija, osim ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Certifikat iz stava 1 ovog člana mora biti: originalan, označen serijskim brojem, popunjen i potpisan od strane nadležnog organa države izvoznice, na obrascu koji je utvrdila odgovarajuća međunarodna organizacija.

Za pošiljke koje se uvoze certifikat iz stava 2 ovog člana mora biti pisan na crnogorskom jeziku i na jeziku zemlje izvoznice.

Izuzeci

Član 66

Izuzetno od člana 65 ovog zakona, dozvolice se uvoz, odnosno unošenje hrane koja služi za snabdijevanje posade i putnika u međunarodnim sredstvima prevoza; hrane koja se koristi tokom putovanja u sredstvima prevoza; hrane ili hrane za životinje koja se naručuje pouzećem (poštom, telefonom ili putem interneta) i isporučuje kupcu, kao i hrane za životinje koja se koristi za kućne ljubimce tokom putovanja.

Bliži uslovi koje treba da ispunjava hrana ili hrana za životinje iz stava 1 ovog člana, vrste i količine hrane utvrdice se propisom Ministarstva poljoprivrede za hranu životinjskog porijekla, kombinovanu hranu i hranu za životinje, a za hranu biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu propisom Ministarstvo zdravlja.

VIII. UZORKOVANJE I ISPITIVANJE

Uzimanje uzoraka

Član 67

Prilikom uzimanja uzoraka hrane ili hrane za životinje obavezno se, pod istim uslovima i u isto vrijeme, uzima najviše tri uzorka u količini potrebnoj za ispitivanje (za prvo ispitivanje, drugo ispitivanje na zahtjev subjekta u poslovanju s hranom ili hranom za životinje i super ispitivanje).

Uzorkovanje se, izuzetno od stava 1 ovog člana, u pogledu broja, vremena ili količine može izvršiti primjereno raspoloživom materijalu, kvarljivosti proizvoda ili određenom slučaju.

Rukovanje uzorcima i njihovo označavanje mora biti takvo da garantuje kako pravnu tako i analitičku vjerodostojnost.

Bliži način, postupak uzimanja, označavanja, rukovanja uzorcima i količine potrebne za laboratorijsko ispitivanje hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje utvrdjuje se propisom koji donosi Ministarstvo poljoprivrede, odnosno za hranu biljnog porijekla posle primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu propisom koji donosi Ministarstvo zdravlja.

Metode laboratorijskih ispitivanja

Član 68

Metode laboratorijskog ispitivanja koje se koriste prilikom ispitivanja, kao i metode potvrđivanja i referentne metode koje se koriste u slučaju spora, kriterijume učinka, parametre ispitivanja, promjenljivost rezultata mjerenja i postupaka potrebnih za validaciju metoda, moraju biti u skladu sa propisima.

Bliži zahtjevi koji se odnose na metode iz stava 1 ovog člana za hranu biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hranu životinjskog porijekla, kombinovanu hranu i hranu za životinje utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo poljoprivrede, odnosno za hranu biljnog porijekla posle primarne proizvodnje, kombinovanu hranu i ostalu hranu propisom koji donosi Ministarstvo zdravlja.

Ovlašćene laboratorije

Član 69

Ispitivanje uzoraka hrane ili hrane za životinje u skladu sa ovim zakonom može da se obavlja u ovlašćenim laboratorijama.

Ovlašćenje za vršenje ispitivanja iz stava 1 ovog člana može dobiti samo laboratorija sa svojstvom pravnog lica, koja ispunjava uslove utvrđene propisom koji donosi Ministarstvo zdravlja uz prethodno mišljenje Ministarstva poljoprivrede.

Laboratorije iz stava 1 ovog člana moraju biti akreditovane.

Ovlašćenje za obavljanje ispitivanja uzoraka uzetih u postupku sprovođenja monitoringa i inspekcijskog nadzora hrane na nivou primarne proizvodnje, bezbjednosti hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje daje Ministarstvo poljoprivrede.

Ovlašćenje za obavljanje ispitivanja uzoraka uzetih u postupku sprovođenja monitoringa i inspekcijskog nadzora bezbjednosti hrane biljnog porijekla posle primarne proizvodnje, kombinovane i ostale hrane daje Ministarstvo zdravlja.

Ovlašćenje laboratorija za analize iz st. 3 i 4 ovog člana može biti dato za pojedinačna ispitivanja i grupe ispitivanja.

Kada laboratorija prestane da ispunjava uslove akreditacije oduzima joj se ovlašćenje dato u skladu sa ovim zakonom.

Postupak i način davanja ovlašćenja laboratorijama utvrđuje se propisom iz stava 2 ovog člana.

Spisak ovlašćenih laboratorija objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Referentne laboratorije

Član 70

Za svako ispitivanje koje se sprovodi radi kontrole bezbjednosti hrane ili hrane za životinje nadležni organi iz člana 8 ovog zakona ovlašćuju jednu laboratoriju kao referentnu laboratoriju za određeno ispitivanje. Jedna laboratorija može biti referentna za više ispitivanja.

Nadležni organi za pojedinačne testove, odnosno grupe testova, koji se provode radi kontrole bezbjednosti hrane ili hrane za životinje mogu ovlastiti kao referentnu laboratoriju, laboratoriju koja je referentna u drugoj državi.

Referentne laboratorije iz st. 1 i 2 ovog člana :

- saraduju sa referentnim laboratorijama drugih država, a posebno sa referentnim laboratorijama Evropske Unije u okviru svojih ovlašćenja;
- koordiniraju aktivnosti ovlašćenih laboratorija koje su odgovorne za ispitivanje uzoraka u skladu sa propisanim uslovima;
- organizuju, kada je to moguće, komparativna ispitivanja u nekoliko ovlašćenih laboratorija-međulaboratorijske testove;
- obezbjeđuju dostavu informacija koje dobiju od drugih referentnih laboratorija nadležnom organu i ovlašćenim laboratorijama;
- obezbjeđuju naučnu i tehničku pomoć nadležnom organu za primjenu koordinisanih planova kontrole usvojenih u skladu sa članom 73 ovog zakona;
- vrše druge poslove određene u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

IX. PLAN ZA UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA, IZVJEŠTAJI I MONITORING

Planiranje upravljanja kriznim situacijama

Član 71

Kada postoje direktni ili indirektni rizici po zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili životnu sredinu čiji su uzročnici hrana i hrana za životinje čije nastupanje nije moguće predvidjeti, spriječiti, ukloniti ili smanjiti do prihvatljivog nivoa utvrđenim mjerama primjenjuju se mjere utvrđene Planom za upravljanje kriznim situacijama u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje.

Plan iz stava 1 ovog člana sadrži vrstu situacije, postupke za upravljanje kriznim situacijama, princip transparentnosti i strategiju komunikacije.

Godišnji izvještaji

Član 72

Organi uprave iz člana 8 ovog zakona dužni su da Vladi dostave izvještaj o sprovođenju plana kontrole i plana monitoringa bezbjednosti hrane do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Vlada može izvještaje iz stava 1 ovog člana učiniti dostupnim Evropskoj komisiji na njen zahtjev.

Monitoring bezbjednosti hrane i hrane za životinje

Član 73

Mjere sistematske kontrole mikrobioloških, hemijskih i bioloških kontaminanata u hrani i hrani za životinje (u daljem tekstu: monitoring bezbjednosti hrane), uslove i način sprovođenja monitoringa, metode kontrole, uslove i način uzimanja i čuvanja uzoraka, vođenje evidencije o uzorcima i metode laboratorijskih analiza za određene mikrobiološke, hemijske i biološke kontaminante utvrđuju se propisom Ministarstva poljoprivrede za hranu biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hranu životinjskog porijekla, kombinovanu hranu i hranu za životinje, a za hranu biljnog porijekla, kombinovanu i ostalu hranu propisom Ministarstva zdravlja.

Program monitoringa bezbjednosti hrane donosi Ministarstvo poljoprivrede za hranu biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, hranu životinjskog porijekla, kombinovanu hranu i hranu za životinje, a za hranu biljnog porijekla, kombinovanu i ostalu hranu Ministarstvo zdravlja.

Program monitoringa iz stava 2 ovog člana sadrži naročito potrebna sredstva za finansiranje programa, mjere koje će se preduzeti u slučaju prisustva mikrobioloških, hemijskih i bioloških kontaminanata, strukturu organa i organizacija za sprovođenje programa i druge parametre od značaja za sprovođenje programa.

Program monitoringa iz stava 2 ovog člana donosi se do kraja tekuće za narednu godinu.

Sredstva za sprovođenje programa obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

X. INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 74

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši: Ministarstvo zdravlja preko sanitarnog inspektora; organ uprave nadležan za poslove veterinarstva preko veterinarskog inspektora i organ uprave nadležan za fitosanitarne poslove preko fitosanitarnog inspektora.

Ovlašćenja inspektora

Član 75

Sanitarni inspektor vrši nadzor bezbjednosti hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane i ostale hrane u proizvodnji, međunarodnom prometu, prometu na veliko i prometu na malo, kao i pojedinačno deklarisanu upakovanu hranu životinjskog porijekla u prometu na malo.

Veterinarski inspektor vrši nadzor bezbjednosti hrane životinjskog porijekla, kombinovane hrane i hrane za životinje u proizvodnji, međunarodnom prometu, prometu na veliko i prometu na malo mesa, riba i drugih proizvoda akvakulture.

Fitosanitarni inspektor vrši nadzor bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje,

Inspeksijske kontrole sprovode se uz korišćenje kontrolnih metoda i tehnika kao što su nadzor i uzimanje uzoraka primjerenih predmetu kontrole.

Ovlašćenja sanitarnog inspektora

Član 76

Pored ovlašćenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspeksijski nadzor, sanitarni inspektor naročito ima ovlašćenja da:

- 1) provjerava kontrolne sisteme koje je uspostavio subjekat u poslovanju hranom i dobijene rezultate;
- 2) pregleda objekat, okolinu, prostorije, opremu i transportna sredstva;
- 3) pregleda i po potrebi uzorkuje sirovine, materije i supstance koje se koriste za pripremu i proizvodnju hrane;
- 4) pregleda i po potrebi uzorkuje polupreradene proizvode;
- 5) pregleda i po potrebi uzorkuje prerađene proizvode;
- 6) pregleda i po potrebi uzorkuje materijale, ambalažu i predmete koji dolaze u kontakt s hranom;
- 6) kontroliše proces čišćenja, dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (DDD), način upotrebe i čuvanja

- sredstava za čišćenje i DDD obradu, koja se koriste u poslovanju s hranom;
- 7) kontroliše način deklarisanja, označavanja, prezentacije i reklamiranja;
 - 8) kontroliše efikasnost procedura vezanih za analizu kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP), za dobru proizvođačku praksu (GMP) i dobru higijensku praksu (GHP);
 - 9) kontroliše način vođenja utvrđene dokumentacije koja može biti od značaja za ocjenu usaglašenosti sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
 - 10) uzima uzorke vode i leda iz objekta u kojem se vrši proizvodnja i promet hrane;
 - 11) uzima briseve radnih površina, opreme i ruku lica koja rukuju i dolaze u kontakt s hranom;
 - 12) očitava vrijednosti rezultata dobijenih putem mjernih instrumenata u objektu za proizvodnju i promet hrane i u transportnom sredstvu;
 - 13) vrši mjerenja upotrebom službene opreme kako bi se potvrdili rezultati dobijeni mjerenjem koje je izvršio subjekat u poslovanju s hranom;
 - 14) provjerava ispunjenost i drugih propisanih opštih i posebnih higijenskih zahtjeva u objektu u kojem se vrši proizvodnja i promet hrane;
 - 15) sprovodi bilo koju drugu aktivnost potrebnu kako bi se obezbijedilo ispunjavanje ciljeva ovog zakona.
- Pored ovlašćenja iz stava 1 ovog člana sanitarni inspektor koji vrši inspeksijski nadzor u carinskim skladištima i u slobodnim carinskim zonama ima ovlašćenje i da:
- 1) nakon pregleda pošiljki hrane i prateće dokumentacije dozvoli uvoz ili skladištenje, rješenjem kojim za svaku pojedinačnu pošiljku posebno utvrdi da na osnovu propisanih uslova nema smetnji za njihov uvoz;
 - 2) uzima uzorke hrane i šalje ih na laboratorijska ispitivanja u ovlašćene laboratorije;
 - 3) pregleda i kontroliše ispunjenost propisanih zahtjeva u carinskim skladištima i slobodnim bescarinskim zonama;
 - 4) vodi evidenciju uvezenih pošiljki hrane;
 - 5) prati i kontroliše dezinfekciju prevoznih sredstava, carinskih skladišta i skladišta u slobodnim carinskim zonama.

Ovlašćenja veterinarskog inspektora

Član 77

Pored ovlašćenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspeksijski nadzor, veterinarski inspektor naročito ima ovlašćenja da:

- 1) provjerava kontrolne sisteme koje je uspostavio subjekat u poslovanju hranom i hranom za životinje, evidencije i dobijene rezultate;
 - 2) pregleda objekat, okolinu, prostorije, opremu i transportna sredstva;
 - 3) pregleda i po potrebi uzorkuje sirovine, materije i supstance koje se koriste za pripremu i proizvodnju hrane i hrane za životinje;
 - 4) pregleda i po potrebi uzorkuje polupreradene proizvode;
 - 5) pregleda i po potrebi uzorkuje prerađene proizvode;
 - 6) pregleda i po potrebi uzorkuje materijale, ambalažu i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom;
 - 6) kontroliše proces čišćenja, dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (DDD), način upotrebe i čuvanja sredstava za čišćenje i DDD obradu koja se koriste u poslovanju s hranom i hranom za životinje;
 - 7) kontroliše način deklarisanja, označavanja, prezentacije i reklamiranja;
 - 8) kontroliše efikasnost procedura vezanih za analizu kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP), za dobru proizvođačku praksu (GMP), dobru higijensku praksu, (GHP) i dobru uzgojnu praksu (GFP);
 - 9) kontroliše način vođenja utvrđene evidencije i čuvanja dokumentacije koja može biti od značaja za ocjenu usaglašenosti sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
 - 10) uzima uzorke vode i leda iz objekta u kojem se vrši proizvodnja i promet hrane i hrane za životinje;
 - 11) uzima briseve radnih površina, opreme i ruku lica koja rukuju i dolaze u kontakt s hranom;
 - 12) kontroliše i očitava vrijednosti rezultata dobijenih putem mjernih instrumenata u objektu za proizvodnju i promet hrane i hrane za životinje i u transportnom sredstvu;
 - 13) vrši mjerenja primjenom službene opreme kako bi se provjerili rezultati dobijeni mjerenjem koje je izvršio subjekat u poslovanju hranom i hranom za životinje;
 - 14) provjerava ispunjenost i drugih opštih i posebnih propisanih higijenskih zahtjeva i uslova u objektu u kojem se vrši proizvodnja i promet hrane i hrane za životinje;
 - 15) sprovodi i bilo koju drugu aktivnost potrebnu kako bi se obezbijedilo ispunjavanje ciljeva ovog zakona.
- Pored ovlašćenja iz stava 1 ovog člana veterinarski inspektor koji vrši inspeksijski nadzor na graničnom prelazu odnosno carinskom skladištu ima ovlašćenje i da:
- 1) nakon prethodnog veterinarskog pregleda pošiljki hrane i hrane za životinje i prateće dokumentacije dozvoli uvoz, tranzit ili skladištenje hrane i hrane za životinje, rješenjem kojim za svaku pojedinačnu pošiljku posebno utvrdi da na osnovu propisanih uslova nema veterinarskih smetnji za njihov uvoz, tranzit

ili skladištenje;

- 2) pregleda i kontroliše pošiljke životinja, hrane i hrane za životinje namijenjene za izvoz, ako se na graničnom prelazu pretovaraju, odnosno skladište u registrovanim skladištima pod propisanim uslovima;
- 3) izdaje, odnosno ovjerava certifikat za životinje i hranu i hranu za životinje;
- 4) uzima uzorke hrane i hrane za životinje i šalje ih na laboratorijska ispitivanja u ovlaštene laboratorije ili obavlja potrebna ispitivanja u laboratoriji na graničnom prelazu;
- 5) pregleda i kontroliše ispunjenost propisanih zahtjeva u skladištima, bescarinskim zonama i carinskim skladištima;
- 6) vodi evidenciju uvezenih, izvezenih i tranzitnih pošiljki životinja, hrane i hrane za životinje prilikom prelaska državne granice;
- 7) prati i kontroliše dezinfekciju prevoznih sredstava, skladišta i opreme na graničnim prelazima i carinskih skladišta u slobodnim carinskim zonama;
- 8) prati pojavu i kretanje zaraznih bolesti u susjednim zemljama i o svojim saznanjima obavještava organ uprave nadležan za poslove veterinarstva i druge nadležne organe prema utvrđenom riziku.

Ovlašćenja fitosanitarnog inspektora

Član 78

Pored ovlašćenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor i drugih zakona fitosanitarni inspektor, u skladu sa članom 75 stav 3 ovog zakona, naročito ima ovlašćenja da:

- 1) pregleda objekat, okolinu, prostorije, opremu i transportna sredstva u primarnoj proizvodnji hrane biljnog porijekla;
- 2) pregleda i po potrebi uzorkuje sirovine, materije i supstance koje se koriste za pripremu hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje;
- 3) pregleda i po potrebi uzorkuje materijale, ambalažu i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje;
- 4) kontroliše proces čišćenja, dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (DDD), način upotrebe i čuvanja sredstava za čišćenje i DDD obradu koja se koriste u poslovanju s hranom biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje;
- 5) kontroliše način deklarisanja, označavanja, prezentacije i reklamiranja hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje.

Upravne mjere i radnje

Član 79

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, sanitarni inspektor, u skladu sa članom 75 stav 1 ovog zakona, kada utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili drugi propis, ima i obaveze i ovlašćenja da:

- 1) naredi povlačenje iz prometa hrane koja nije bezbjedna;
- 2) naredi ograničenje ili zabranu prometa hrane, odnosno povlačenje hrane iz prometa do otklanjanja opasnosti, odnosno sumnji u njenu bezbjednost;
- 3) naredi uništavanje nebezbjedne hrane na propisan način;
- 4) naredi obradu hrane na propisan način;
- 5) zabrani reklamiranje i označavanje hrane na način koji dovodi u zabludu potrošača;
- 6) zabrani upotrebu materijala, ambalaže i predmeta koji dolaze u kontakt s hranom koji bi mogli da ugroze zdravlje ljudi i dovedu do promjena u sastavu hrane ili do promjena njenih senzornih svojstava pod uobičajenim i predviđenim uslovima upotrebe;
- 7) zabrani upotrebu objekta, prostorija, opreme i prevoznih sredstava kada ne ispunjavaju propisane zahtjeve;
- 8) zabrani rad licima koja rukuju hranom i dolaze u kontakt s hranom koja ne ispunjavaju propisane zahtjeve u pogledu lične higijene;
- 9) preduzima i druge mjere u skladu sa zakonom.

Pored upravnih mjera i radnji iz stava 1 ovog člana sanitarni inspektor koji vrši inspekcijski nadzor u carinskom skladištu i u slobodnim carinskim zonama obavezan je da preduzima i sledeće upravne mjere i radnje:

- 1) zabrani uvoz pošiljke hrane ako:
 - pošiljka ili prevozno sredstvo ne ispunjava propisane uslove,
 - je pošiljka hrane nebezbjedna,
 - pošiljku ne prati propisana dokumentacija na osnovu koje se može utvrditi identitet pošiljke;
- 2) privremeno zabrani uvoz pošiljke hrane ako treba otkloniti nedostatke na pošiljci i pratećoj dokumentaciji ili ako posumnja u bezbjednost pošiljke, u skladu sa analizom rizika;
- 3) zabrani upotrebu i korišćenje objekata za skladištenje hrane u carinskim skladištima ako ne ispunjavaju

propisane zahtjeve;

- 4) zabrani upotrebu prevoznih sredstava za prevoz pošiljki hrane ako ne ispunjavaju propisane uslove.
- 5) naredi uništavanje pošiljke hrane za koju se utvrdi da je nebezbedna odnosno vraćanje pošiljke inoisporučiocu na zahtjev uvoznika.

Troškovi nastali sprovođenjem mjere uništavanja odnosno vraćanja nebezbedne pošiljke hrane padaju na teret uvoznika.

Član 80

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, veterinarski inspektor, u skladu sa članom 75 stav 2 ovog zakona, kada utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili drugi propis, ima i obaveze i ovlašćenja da:

- 1) naredi povlačenje iz prometa nebezbedne hrane ili hrane za životinje;
- 2) naredi ograničenje ili zabranu prometa hrane ili hrane za životinje, odnosno povlačenje hrane ili hrane za životinje iz prometa do otklanjanja opasnosti, odnosno sumnji u njenu bezbednost;
- 3) naredi uništavanje nebezbedne hrane ili hrane za životinje na propisan način;
- 4) naredi obradu hrane ili hrane za životinje na propisan način;
- 5) zabrani reklamiranje i označavanje hrane ili hrane za životinje na način koji može da dovede u zabludu potrošača;
- 6) zabrani upotrebu objekta, prostorija, opreme i prevoznih sredstava kada ne ispunjavaju propisane zahtjeve;
- 7) zabrani upotrebu materijala, ambalaže i predmeta koji dolaze u kontakt s hranom ili hranom za životinje koji bi mogli da ugroze zdravlje ljudi i životinja i dovedu do promjena u sastavu hrane ili hrane za životinje ili do promjena njenih senzornih svojstava pod uobičajenim i predviđenim uslovima upotrebe;
- 8) zabrani rad licima koja rukuju i dolaze u kontakt s hranom ili hranom za životinje koja ne ispunjavaju propisane zahtjeve u pogledu lične higijene;
- 9) preuzima i druge mjere u skladu sa zakonom.

Pored upravnih mjera i radnji iz stava 1 ovog člana veterinarski inspektor koji vrši inspekcijski nadzor na graničnom prelazu ili u carinskom skladištu obavezan je da preuzima i sledeće upravne mjere i radnje:

- 1) zabrani uvoz, izvoz ili tranzit pošiljki životinja, hrane ili hrane za životinje ako:
 - pošiljka ili prevozno sredstvo ne ispunjava propisane uslove,
 - je pošiljka hrane nebezbedna,
 - pošiljku ne prati propisana dokumentacija i sertifikat na osnovu kojih se može utvrditi identitet pošiljke;
- 2) privremeno zabrani uvoz, izvoz ili tranzit pošiljke životinja, hrane ili hrane za životinje ako treba otkloniti nedostatke na pošiljci i u pratećoj dokumentaciji ili ako posumnja u bezbednost pošiljke, u skladu sa analizom rizika;
- 3) zabrani upotrebu i korišćenje objekata za skladištenje hrane ili hrane za životinje na graničnim prelazima i carinskim skladištima ako ne ispunjavaju propisane zahtjeve;
- 4) zabrani upotrebu prevoznih sredstava za prevoz pošiljki životinja, hrane ili hrane za životinje ako ne ispunjavaju propisane uslove;
- 5) naredi uništavanje pošiljke hrane ili hrane za životinje za koju se utvrdi da je nebezbedna, odnosno naredi vraćanje pošiljke inoisporučiocu, na zahtjev uvoznika.

Troškovi nastali sprovođenjem mjere uništavanja, odnosno vraćanja nebezbedne pošiljke hrane ili hrane za životinje padaju na teret uvoznika.

Član 81

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor i drugih zakona fitosanitarni inspektor, u skladu sa članom 75 stav 3 ovog zakona, kada utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili drugi propis, ima i obaveze i ovlašćenja da:

- 1) naredi ograničenje ili zabranu prometa hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje do otklanjanja opasnosti, odnosno sumnji u njenu bezbednost;
- 2) naredi uništavanje hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje koja nije bezbedna;
- 3) zabrani upotrebu materijala, ambalaže i predmeta koji dolaze u kontakt s hranom biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje koji bi mogli da ugroze zdravlje ljudi i dovedu do promjene sastava ili njenih senzornih svojstava pod uobičajenim i predviđenim uslovima transporta, rukovanja i skladištenja;
- 4) preuzima i druge mjere u skladu sa zakonom.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 82

Novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj za pravno lice, ako:

- 1) proizvodi i stavlja u promet hranu koja je nebezbedna (čl. 22, 23 i 24);
 - 2) proizvodi i stavlja u promet nebezbednu hranu za životinje i takvom hranom hrani životinje koje služe za proizvodnju hrane (čl. 25, 26 i 27);
 - 3) hrana ili hrana za životinje u proizvodnji i prometu nije deklarirana i označena na propisan način (član 29);
 - 4) reklamira i prezentuje hranu ili hranu za životinje na način da dovodi potrošača u zabludu i pripisuje ljekovita svojstva hrani ili hrani za životinje (član 30);
 - 5) koristi materijale, ambalažu i predmete koji dolaze u kontakt s hranom ili hranom za životinje koji bi mogli da ugroze zdravlje ljudi ili životinja i dovedu do promjena u sastavu hrane ili hrane za životinje ili do promjena njenih senzornih svojstava pod uobičajenim i predviđenim uslovima upotrebe (član 31);
 - 6) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje ne obezbijedi u svim fazama proizvodnje i prometa u okviru djelatnosti koju obavlja ispunjenost zahtjeva utvrđenih ovim zakonom i propisa donijetih na osnovu ovog zakona (član 38 stav 1);
 - 7) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje ne obavijesti nadležni organ iz člana 8 ovog zakona o svakoj promjeni u postupku proizvodnje, izmjeni proizvodnog asortimana i proizvođačke specifikacije, najkasnije 15 dana prije uvođenja promjene (član 38 stav 2);
 - 8) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje u postupku proizvodnje, u zavisnosti od vrste djelatnosti koju obavlja, nema zaposleno najmanje jedno lice sa visokom stručnom spremom, odnosno specijalističkim studijama iz oblasti koja odgovara vrsti djelatnosti koju obavlja u skladu sa propisom (član 38 stav 3);
 - 9) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje ne obezbijedi sledljivost hrane ili hrane za životinje, sirovina, materija i supstanci koje se ugrađuju u hranu ili hranu za životinje i životinja koje služe za proizvodnju hrane u svim fazama proizvodnje i prometa (član 41 stav 1);
 - 10) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje nema uspostavljen sistem i utvrđene postupke koji obezbjeđuju identifikaciju subjekata u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji ga snabdijevaju i koje on snabdijeva sirovinama, materijama i supstancama koje se ugrađuju u hranu ili hranu za životinje, životinjama koje služe za proizvodnju hrane i gotovim proizvodima u svim fazama proizvodnje i prometa (član 41 stav 2);
 - 11) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje bez odlaganja ne pokrene postupak povlačenja iz prometa hrane ili hrane za životinje nakon saznanja ili sumnje da hrana ili hrana za životinje koju je uveo, proizveo ili stavio u promet ne ispunjava zahtjeve propisane za bezbednost hrane ili hrane za životinje i o tome ne obavijesti nadležni organ (član 42 stav 1);
 - 12) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje ne obavijesti na efikasan i precizan način potrošača o razlozima za povlačenje hrane ili hrane za životinje (član 42 stav 2);
 - 13) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje u prodaji na malo koji nije mogao da ima neposrednog uticaja na bezbednost hrane ili hrane za životinje ne saraduje i ne pruža raspoložive informacije vezane za sledljivost hrane ili hrane za životinje (član 42 stav 3);
 - 14) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje ne sprovede mjere opštih higijenskih zahtjeva (član 43 stav 1);
 - 15) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje nakon primarne proizvodnje ne obezbijedi ispunjavanje opštih higijenskih zahtjeva u pogledu: objekata, prostorija, opreme, snabdijevanja vodom i strujom, uklanjanja otpada, uslova transporta, lične higijene i obuke lica koja rukuju i dolaze u kontakt sa hranom ili hranom za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa (član 44);
 - 16) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje ne ispunjava i posebne higijenske zahtjeve u svim fazama proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje (član 45 stav 1);
 - 17) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje ne uspostavi, održava i kontinuirano primjenjuje dokumentovane procedure koje se zasnivaju na HACCP principima (član 46 stav 1);
 - 18) u poslovanju s hranom ili hranom za životinje kada dođe do izmjene proizvoda, obrade ili promjene u postupku proizvodnje, uspostavljene procedure ne usaglasi sa nastalim promjenama (član 46 stav 2);
 - 19) otpočne obavljanje djelatnosti prije dobijanja odobrenja nadležnih organa (član 52 stav 2).
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 6.000 eura.

Član 83

U slučaju ponovljenog prekršaja iz člana 82 ovog zakona subjektu u poslovanju s hranom ili hranom za životinje, osim novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrana obavljanja djelatnosti od 90 do 180 dana.

Član 84

Subjektu u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji u proizvodnji i prometu upotrijebi aditive i druge

materije i supstance koje se ne smiju koristiti i koje su štetne za život i zdravlje ljudi, kao i subjektu u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji vrši izmjene deklaracija odnosno podataka u deklaraciji, osim novčane kazne izriče se i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju od godinu dana.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 85

Postojeće ovlaštene laboratorije dužne su da se akredituju u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 86

Program monitoringa iz člana 73 ovog zakona i plan za upravljanje u kriznim situacijama iz člana 71 ovog zakona utvrdiće se do 1. januara 2010. godine.

Član 87

Do organizovanja organa uprave nadležnog za poslove fitosanitarne kontrole, poslove fitosanitarne kontrole u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje vršiće Ministarstvo poljoprivrede.

Član 88

Privredna društva, druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica koja su registrovana za obavljanje djelatnosti proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje dužna su uskladiti svoje poslovanje sa ovim zakonom najkasnije do 1. januara 2011. godine.

Član 89

Subjekti u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji obavljaju djelatnost proizvodnje i prometa hrane ili hrane za životinje dužni su da sistem analize kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP) iz člana 46 ovog zakona i sistem sledljivosti iz člana 41 ovog zakona uspostave i primjenjuju od 1. januara 2010. godine.

Član 90

Propisi na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 91

Do donošenja propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primjenjivaće se propisi doneseni na osnovu Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SRJ", broj 53/91) i Zakona o veterinarstvu ("Službeni list RCG", br.11/04 i 27/07), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 92

Danom stupanja na snagu ovog zakona neće se primjenjivati odredbe Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe koje se odnose na životne namirnice ("Službeni list SRJ", br.53/91) i prestaju da važe odredbe koje se odnose na životne namirnice Zakona o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe ("Službeni list RCG," br.26/73).

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi odredba člana 4 tačka 1 Zakona o sanitarnoj inspekciji ("Službeni list RCG", broj 56/92), u dijelu koji se odnosi na davanje sanitarne saglasnosti za objekte za proizvodnju i promet životnih namirnica.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o veterinarstvu ("Službeni list RCG", br. 11/04 i 27/07) koje se odnose na životinje koje služe za proizvodnju hrane, hranu životinjskog porijekla i hranu za životinje.

Član 93

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-637/12
Podgorica, 29. novembra 2007. godine

Skupština Crne Gore
Predsjednik,
Ranko Krivokapić, s.r.